

Megjelenik minden csütörtökön. — Előfizetési ár: egész évre 4 frt, fél évre 2 frt, negyedévre 1 frt. — Hirdetések ára: 4 hasábos petit sor 8 kr. Az előfizetési pénzeket a Szent-István-Társulat igazgatóságához, a kéziratokat a lap szerkesztőségéhez (IV. Lővész-utca 13. sz.) kérjük küldeni.

Budapest, 1882.

36. szám.

Szeptember 7.

A szerzetesek középiskolái.

A budapesti k. m. tudomány-egyetem tanévi megnyitó beszédében, pár nap előtt hallottunk ítéletet az ez idei rector magnificus ajkairól, mely illetékes volta miatt nagyfontosságú és így feljegyzése mellett némi elmélkedésre is méltó. A középtanodákat jelen szervezők és rendszerökben elégteleneknek tartja a szakvélemény arra, hogy kellő lépesőül szolgáljanak a felsőbb oktatás sikeres és alapos megkezdésére. Régi panasz ez, melyet a szakférfiak egyleti üléseikben, közlőnyeikben, sőt újabban már a napi sajtó terén is szellőztetnek, felette vitatkoznak, különféle érdekű és értékű ugynevezett »vezérférfiak« experimentaíóival orvosolni törek-szenek, de mindedig sikertelenül.

Ime ide vezetett bennünket a külföld szolgálai maj-molása, ide — mondjuk ki nyíltan — a vallás nélküli morál, melyet a különféle titkos társulatok tagjai és a semiták köréből kikerült »tanférfiak« iskolai könyveik szerkesztésénél anyagul és alapul vettek. A vallásos nevelést kiküszöbölték a középiskolákból, helyébe az »oktatás magasabb fokát« helyezvén. De minő siker-rel? Eleget jajveszékelnek az egyetem különböző fakul-tásainak tanárai, hogy a kezeik alá jövő tanulók mind-azon tantárgyakból, melyek választott életpályájokkal szoros viszonyban vannak, oly gyengék, miszerént leg-nagyobb százalékuk az első vagy alapvizsgálatokon elbukik. Az egyetemi polgárok egy részének ismert léha-sága, itt-ott kevésbé erkölcsös jelleme mind a mai hely-telen tanrendszerre vezethető vissza, velők hozzák ezt már a középtanodákból, mely bajon az egyetemi tanárok már nem segíthetnek.

De kérdezheti valaki, az egyetemi tanulók azon százaléká, mely eredményt képes felmutatni felsőbb

tanulmányaiban, valjon honnét kerül ki? Feleletül Jendrassik egyetemi rector ítéletét ismételjük. Szer-inte a szerzetesek kezei alatt levő közép-iskolák a legjobbak Magyarországon.

Innét kerülnek tehát ki a jelesebb tanulók, a figyelmesek, az önálló gondolkozással bírók. De hiszen szerzeteseink is kénytelenek az adott rendszerhez alkal-mazkodni, hol van tehát a dolog hibája? Aligha téve-dünk, midőn szerzetes iskoláink előnyét a még mindig megőrzött vallásos nevelésben keressük. Isme-retes, hogy a jezsuiták, cisterciek, benecék, piaristák, prémontréiek stb. szerzeteseink gymnasiaumaiban, egy-házi tanárokhöz illőleg súlyt fektetnek arra, hogy a tanulók ne csak oktattassanak, de neveltessenek is, még pedig a vallás-erkölcsösség alapján. Igaz, hogy ezen üdvös tevékenységek már is bilinesekbe veretett az által, hogy a hittani tanítmányok óraszámá egyre redukáltatott, s helyette mindenfélét, ami a gymnasiális előkészülethez egészen felesleges, tanítani tartoznak. A vallás-erkölcsös nevelés pedig megkívánja, hogy a hit elvei, a felsőbb osztályokban azok története kellőkép átmenjenek az ifju vérébe. Erre ugyan édes kevés az az egy óra, mely több izben egy éven át el is marad, s alig teszen ki összesen 32—33 órát az egész tanéven keresztül!

Mindenek daczára szerzeteseink megmutatják, hogy övék az ország legelső tanintézetei, honnét a fel-sőbb oktatás mesterei a tanulókat örömmel fogadják. A hivatolt egyetemi rectori megnyitó beszéd a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur ő exciája előtt volt elmondva. Az ő jelenlétében emelte ki Jendrassik hosszas tapasztalatok alapján a szerzetesek középtanodáit, ugyanazo-kat, melyek a liberalis »tanférfiak«, a vezérkedő szak-tudósok által lenézőleg »barát-iskoláknak« nevezet-

nek, ugyanazokat, melyek ellen a középtanodai törvényjavaslat legujabb alakjában is mindent elkövettek, hogy lehetetlen legyen tanerőiket képezni, megszakitás nélkül alkalmazni stb.

Most csak az a kérdés, vajlon visszhangra talál-e Jendrassik illetékes szavai azoknál, kik közoktatásunk vezérférfiaként szerepelnek? Nem fogják-e agyonhallgatni panaszos szavait s kivált szerzeteseink középtanodáit kiemelő ítéletét? Nem kísérgetik-e oly megjegyzéssel, mint évek előtt b. EÖTVÖS LÓRÁND egyik akadémiai felolvasását a materialismus ellen, midőn a *mentarepostum*-mal felelt argumentációira a szabadkőmivesség.

Ha ezt mindenkiről feltételezni parancsolja a szomorú tapasztalat, nem akarjuk tenni a miniszter felől, ki egyik öcsését csak épen a napokban a jezsuiták kalocsai gimnásiumába küldötte convictusba, de oda a telt szám miatt be nem juthatván a fiu, nem habozott őt kosztra adni Kalocsán, csak hogy az első hazai középtanodában jezsuiták keze alatt tanulhasson. Igaz, ha az emberben van gyengeség, azért ember; meg van ezenkívül a népszerűség kísértése is, mely könnyen nézetellenes tettekre esábit. Alig időszerű javasolni, hogy a miniszter hozzon jezsuitákat a fővárosba, adja át nekik az egyik állami gimnásiumot, sőt azt sem kérhetnők mi tőle, hogy szerzeteseket hozzon, mert már évek előtt megmondotta a szerzetes főnököknek, hogy ha ő ezt tenné, »mit mondana a világnak: de azért szabad óhajtanunk, sőt Jendrassik egyetemi rector ur nyilatkozata után, azt véljük, vannak oly állásnak is, kiknek ezt sürgetniök kötelességek.

Emér.

Füstképek.

(E—ből távozva.)

Mit hű barátság gondüzöbe nyujta

Az illatos fű göngyölt levelét:

Im azzal én bodor füstökre gyűjtva,

Megnyergelém utam hamis szelét;

S röpül a füst, a nap reá sugárt hint,

S kék fátyolán fest bűvös képeket . . .

Fest majd borongós, majd derült vidám színt

Mit lebke szellő széjjeltépeget.

A füstí fénykép rajzol szent családot,

Hol rózsatöként zárdalak virúl,

Bimbós diszével gazdagon megáldott, —

Mely hön mosolyg dajkáló ágirúl;

S benne támkaróul áll kereszt tövének

Szelid erője, gondos őrhelye, —

Árnyán e bimbók biztosan nővének,

Nem érhető ott a vihar szele;

»Igy (mond az írás) nő a szép olajfa

Csermelyke partján, kis repkény felett

S ez zsöngé szálát a sudárra hajtván,

Itt lel a vészben békés menhelyet!»

S e szép olajfán ülnek vig madárkák
Örömtavasznak zengve szép dalát.
Itt jó anyákra letek, — már nem árvák
S áldják a nagy Vincézének üdvfalát;

Oltár fölött függ az aeoli hárfá
S rá gerle szárnyon száll szent szeretet,
Bájangok árját édesen kítárva . . .
Oly szép a dal . . . hisz égben eredett!

S e hangra kél a kis éden határa,
Hit- s honszerelmet zengnek a dalok . . .
Tán mennyben is a széraf hangzatára
Dalolni így tanulnak angyalok?;

És bíboros Nap leng e szent családon,
Áldó sugára természet üdv-reményt,
S a zsöngé bimbók ajkán kelni látom,
Mint rózsapírt: a hála-érzeményt.

Ezt néztem im a bűvös füstí képben,
S ah égbe szállt, mint röpke szél-sohaj . . .
De él e szent kép lelkem közepében,
Ott festi folyton imázó ohaj;

Eltűnt a füst a hervadó levéllel!
De ég az oltár! emlék lángja int?
Ily szent szívarka soha sem enyész el . . .
S üdvillatot reátok áldva hint!!!

..... S. J.

A fiatal mostoha.

— Elbeszélés. —

Írta: M. J.

I.

Mi történt a Bárdossy kastélyban? Olyan szokatlan némaság uralg; nem hallatszík a fiatal asszony csengő dala, sem a zongora, melyen a kis kisasszony, mint a nép nevezte, oly bűvösen tudott játszani; a szolgálak lesütött fővel, lábhegyen futkosnak a lépesökön; most a szabó jó, hóna alatt nagy csomag kelmét cipelve; most a kertész egész véka virágot visz az emeletre; az orvos komoly arccal távozik a kastélyból, a kapuban találkozik a plébánossal s néma kézzorítás után siet tova. A nagy terem óriás ajtószármnyait kitérítik, a terem közepén magas ravatal, körülte ezüst gyertyatartók, a ravatal mellett két irgalmas néne s két gyászba öltözött hölgy fuldokolva, könyzápor közt imádkozik. Az áldott jó Bárdossy úr, a vidék angyal-szívű földes ura nyugszik a ravatalon, viasz sárga arczán nincs egy eltorzított vonás, mely a halálküzdelmet árulná el. Nem is küzdött ő a halállal, nyugodtan élt, nyugodtan halt is meg s a terembe lépő plébános, kinek karjai közt adta ki nemes lelkét, bizonyítja, hogy szebb halált hűsz évi lelkipásztorkodása alatt nem tapasztalt. — Mily kérlelhetetlen ez a halál; az a két fekete ruhás hölgy mondhatja meg leginkább, azok a szép arczokra lecsurgó keserves könnyek tanúsítják, kit vesztettek el ők. Mindkettő még gyermeknek látszik, az idegen azt hinné, testvérek s az atyát siratják. Igen az a szöke hajú, kék szemű hölgy, ki összekulcsolt kezekkel borul a ravatal oldalához, Bárdossy úr leánya

s a másik, ki néhány évvel idősbnek látszik, második neje. Tán késő éjig ott térdelnének szétzúzott szívvél s mintegy eszméletlenül a koporsó mellett, ha a plébános fel nem riasztaná őket dermesztő kinjaikból s ha nem vezetné a mellékterembe, hogy az égi remény balzsamos szavaival enyhítse a szív sebeit.

Most kocszi gördül a kapu alá s abból fiatal férfiú ugrik ki. Felsiet minden kíséret nélkül, — hihetőleg otthonos a kastélyban, — lépteit a nagy terem felé intézi. Oda lép a ravatalhoz, fellebbenti az ezüstszegegyű fátyolt a halott arcáról s suttogva szólítja meg a mélyen érzett fájdalom hangján: »Oh egyetlen jótévőm! elhagytál, mielőtt meghálálhattam volna jószágodat!« Térdre borul s hő imát rebegnek ajkai. Majd belép a mellékszobába, komoly, résztvevő hangon üdvözlí a hölgyeket s a plébánossal megosztja a nehéz feladatot, vigasztalni a vigasztalhatatlanokat, holott ő is vigaszra szorulna.

Bár sem atyjár, sem rokonát nem gyászolja ő az elhunytban, de több volt ez az atyánál, rokomál. Bárdossy volt mindene. A fiatal ember: Fehér Ernő szegény árva gyermek volt, midőn Bárdossy úr pártfogásába vette, tanította s taníttatta; ő szívét, tanárai szellemét képezték ki s most a főváros első ügyvédeknek egyike.

A temetés nagyszerű, megható volt. Nem vitte ugyan a koporsót halottas kocszi, nem lovagoltak a kocszi körül pénzen fogadott kócsagtollas gyászhuszárok, nem is követték a kocsit fényes úri fogatok, a rajtkot csevegő végtiszteletet tanusítók, de kísérte a koporsót megszámlálhatatlan tömeg, melyben minden egyes arc s könyvtől csillogó szem tanusítá, mily drága kincsét veszített el. A fiatal özvegy Ernő karjain követte a koporsót, s ki-kitoró zokogását nem enyhíthették a komoly férfiú szívből jövő vigasztaló szavai. A sirnál a plébános remek beszédben esetelte az elhunyt erényeit s a jövő feltámadás reményével vigasztalta a gyászoló tömeget, vigasztalta önmagát, kinek az elhunyt legjobb barátja volt.

Bárdossy ur végrendeletében javai kezelőjének s lánya gyámjának Fehér Ernőt kérte fel. Ernő megilletődött szívvél hallgatta a végrendelező akaratát, ki mindenét, mit e földön hátra hagyott, reá bizta megőrzés végett. S nem csalódnunk, ha állítjuk, miszerint Ernő szívéből e szavak hallatára eskü szállt az ég felé, melyben megfogadta, hogy szentül fogja teljesíteni a reá bízott feladatot.

Egy hétig maradt Ernő a temetés után a kastélyban s midőn már némileg lecsillapult a nő s a lány égető fájdalma, visszautazott a fővárosba, hogy ott rendbe szedje ügyeit s azután ismét visszatérjen s megkezdje az elhunyt akaratának teljesítését.

Ernő távozása után a két fiatal hölgy egy kis szobában beszélget. A mostoha-anya, s a mostoha lány egymást átölelve, egymás keblére borulva, mondják el gondolataikat.

»Nemde, Margit, szól az anya, Ernő oly nemes, jó szívvél bír, oly résztvevő volt hozzánk e napokban, hogy ki sem lehet mondani?«

»Ugy van anyám, s én félek, hogy most távozása után nem leszek képes elviselni fájdalmamat.«

»Vigasztalódjál Margitom, Ernő néhány hét múlva visszajő s nálunk fog maradni mindig, jó atyád őt rendelte gyámomodul.«

»Oh drága emlékü atyám! felelé sóhajtvá Margit, még utolsó perceidben is rólam gondoskodtál!«

Az első benyomás tehát, melyet Ernő a hölgyekre tett, jó volt s nem mondunk valótlant, ha állítjuk, hogy az anya s lánya várva-várták Ernő visszatérését.

Néhány hét múlva Ernőt ismét a Bárdossy kastélyban találjuk. Az első emeleten gondos kezek már berendezték új lakását. A csinos íróasztalon diszkötésű könyvek vannak elhelyezve, az ablaknál két virág-váza két gyönyörű bokrétát tartalmaz. Ernő, alig hagyja magára az inas, ki két nagy bőröndöt helyezett a szoba sarkába, egy támlás székre ül s gondolatokba mélyed. Sötét szemei, melyek tán nem rég a férfiú tetterős szenvedélyét tükrözték vissza, merengve bágyadtan révedeznek a virágcsokrokra, majd a nyitott ablakon be-bekacsintó sudár fenyűk tüleveleire; magas domboru homlokán, mely Gall szerint, az értelmiség jele, néhány gond támasztott redő vonul, s kezei is, melyekkel néha-néha megsimítja az ajkait díszítő szénfekete bajuszt, lázasan reszketnek. Nem is esoda, hogy ily izgatott, s hogy sötét gondok kísértik. Előtte áll egy nagy, óriás feladat, melynek megoldására nem érez elég erőt. Őt, a 27 éves ifjút, ki alig egy két éve hagyta el az egyetem küszöbét, egy roppant birtok kezelőjévé s egy 15 éves lányka gyámjává teszik! Ezer meg ezer gondolat cikázik át agyán s a legkülönbözőbb képeket festi lelke elé ifju phantasiája. Az ördög jól ismeri az emberi szív gyengeségeit, jól tudja, mikor kell támadni, hova kell vágni, hol legérzékenyebb az ember. Ez a mindenhova betolakodó ördög kísérti Ernőt is; képzeletében elé állítja Margitot, ki könyes szemeivel, fekete ruhájában, lecsüngő s fekete szalaggal átfönt szőke hajával oly megragadó szép volt, hogy Ernő távolléte alatt mindig csak a gyászoló lánykára gondolt. S most ezt a bájos lánykát fogod oktatni, susogja a sátán, vele fogsz sétálni, vigyázni fogsz minden léptére, s ez a lányka téged bámulni, tisztelni, szeretni fog, mint a leány atyját, holott talán te őt szeretni fogod, mint kedvesedet, s te erről nem szólhatsz neki, érzelmedet el kell fojtanod, hisz az elhunyt atya lánya nevelésével s nem elcsábításával bizott meg.

Nyugtalanító, zavaros álmadozásából a belépő inas verte fel, ki jelenti, hogy a hölgyek várnak reá. Ernő néhány mozdulattal rendbeszedve ruháját, megigazitva nyakkendőjét, haját, siet a fogadó-terembe. Az anya s mostoha lánya a legszívélyesebben fogadták Ernőt, bár az első csak a temetés alkalmával ismerkedett meg vele, a második négy év óta nem látta. Az első napokat Ernő a legsürgősebb ügyek elrendezésével töltötte el, majd ritka ügyességgel s találékonysággal igyekezett a még alig hegedt fájdalomtól sujtott hölgyeket szóraztatni, felvidítani. S ebben művész volt Ernő, mintha egész ifjuságában erre készült volna, pedig bizonyítványai mutatják, hogy több időt töltött a száraz jogi foliansok mellett, mint nők társaságában. A fiatal özvegy Ernő kellemes társaságában csakhamar visszanyerte vidám kedélyét; Ernő költeményeket olvasott fel, majd zongorázott vagy a fiatal özvegy játékát

szép énekével kísérte; Margit előtt az eddig alig ismert szórakozások s élvezetek egész tárházát nyitá fel. Margit ügyesen rajzolt s már a nevelőintézetben kapott több kitüntetéset. Egy napon Ernő vászonnal s ecsettel lépett Margit szobájába s a festészet titkaiba kezdte bevezetni. Nagy kirándulásokat tett a hölgyekkel a vadregényes vidékre: a tündérvölgybe, mely ritka szép virágaitól vette nevét, ott koszorút fontak s vitték a kedves halott sírkövéhez: a hegyi kápolnához, mely eddig teljesen elhagyott s elhanyagolt volt, s melyet most, Ernő indítványára, a hölgyek fel fognak díszíteni, az elhunyt emlékére, ki a kápolnát építteté. Ernő Margit szívébe egy új, nemes hajlamot, erényt csepegtetett, mely csodás hatással szárítja fel a bánat könnyűit s hozza vissza az elvesztett lelki békét, s ez a jótékonyág. Margit a falu szegény gyermekeivel ismeretséget kötött, kitudakolta szükségüket, óhajaikat s míg ily módon más sebére illesztett tapaszt, önsébét gyógyítja meg.

Ernő a művészet minden ágában otthonos levén, különösen az éneket kedvelte meg Margittal s a legszebb ünnepek egyikén, piros pünkösdi napján, a házi kápolnában Margit gyönyörű solója hangolta áhitatra a jelenlevőket.

E közben gondoskodott Ernő arról is, hogy a hölgyek az ő egyedüli társaságára ne legyenek szorítva. Margit nevelő-vagy jobban mondva társalgó-nőt kapott s az özvegy segítségére a házi ügyekben. Ernő a ház egy távoli elszegényedett rokonát, egy jólelkű öreg nénit, hívott meg, ki természetesen ezt örömmel fogadta el.

Ernő hasonlított a túlságos tevékeny orvoshoz, ki éjjel-nappalát betegeinek áldozza fel s míg azokat kiragadja a halálos veszélyből, maga esik bele. Ő is lassan-lassan elszlatta a gyászolók fájdalmát s bánatát, de másrészt bensejében napról-napra növekedett egy ismeretlen, gyöttrő kint okozó érzemény. Nem hiába kísértette a sátán, nem hiába szőtt hálót, Ernőt legyőzte a kísértés, beleesett a hálóba. Nagy lelki erőt, jellem-szilárdságot, nemességet egyesített Ernő magában, de ezerszer nagyobb volt a kísértés, mely próbatüzbe kényszeríté összes erényét.

Eleinte Margittal, mint barát barátjával, mint jó-akaró pártfogoltjával, társalgott; örömmel szemlélte Margit előhaladását a festészetben, meglepéssel látta jószívűségét, melylyel a falu gyermekei közt kalácsot, képeket, könyveket s ruhát osztogatott szét; mindez megnyugtatta lelkiismeretét, hogy az esküt mind eddig híven beváltotta. De egyszer csak ijedve veszi észre az óriás változást, melyen lelke, kedélye átesett. Most már, ha Margittal beszél, eltűnik az a fesztelen barátságos hang: ajkain néha-néha bók-féle üres phrasis lebben el; most már, ha Margitot felkeresi, kiváló gondot fordít ruhájára s Margit előtt, maga sem tudja miért, figyeltatja szellemi tehetségeit, sokszor beszél virágokról, költeményekről, s ha Margit felkéri, hogy énekeljen, vagy zongorázzon, ábrándos dalokban leli örömét. — De nem csak Margit társaságában, szobájában is oly különösen érzi magát. Ha számadásokat kell átnézni, a számok elmosódnak szemei előtt s tiszter kell újra kezdeni az összeadást, míg a kívánt összeget kihozza. Jogi könyvei porosan hevernek asztalán; a jogi s nemzetgazdasági közlönyök, a politikai lapok, bár egész halmazt

képeznek, még borítékjuk alól sínesenek kiszabadítva, a »Karthausi« nyitva fekszik az asztalon, mellette Byron költeményei, ezekkel akarja meggyógyítani lelkét. Pedig ha tudná, ezek csak annyit használnak, mint a lázas betegnek a pohár viz, — még jobban fokozza szomját!

Természetes nyíltsága, vidám kedélye, kellemes társalgási modora eltűntek s küzdelmébe került vigarecot mutatni. Eddig örömmel lovagolt ki a gazdaságba, érdeklél kísérte az aratást, gépezést, most már unalmas előtte e prózai foglalkozás, szívesebben sétál a park reszkető cyprusai alatt, gyakran elmegy az ördög odujába, a part végén levő mesterségesen készített barlangba s ott, a mohágyon elterülve, óra hosszáig el-elnézi a sziklán átszivárgó kristály vízeseppeket.

Érzi maga is e rendkívüli átalakulást, néha-néha feljedd álmadozásából, majd ismét visszaesik komorságába. »Beteg vagyok,« vigasztalja magát, »ez ismeretlen új életmód, szokatlan viszonyok hatottak idegrendszeremre. De majd a szokás jóvá tesz mindent, s ha nem, úgy is jó; kerüljön bár életembe, jótévőm akaratát teljesíteni fogom.«

II.

Míg a gyámot a rá bízott feladat emyire kiforgatta önmagából, a gyámleány, a szende kis Margit lelke, kedélye, mint a tavaszi nap esőkolta virágbimbó fejlődött. — Margit hasonlított a kis méhecskéhez, mely míg virágról-virágra szállva, gyűjti össze a mézanyagot, hálája jeléül a virágkelyhen hagyja mézes-ésőkját, Margit is a nap minden óráját felhasználta, s tanulva tanított, jót téve másoknak, jót tett önmagának. A festészetben már meglehetősen haladást tett, sőt tán már túl is szárnyalta tanítóját. Ernő már ritkábban jött hozzá; néha-néha, midőn tudta, hogy az özvegy s a társalgó-nő Margitnál vannak, betekintett néhány percze, megnézte a festményeket, s egy-két elismerő szó után távozott.

Egy verőfényes őszi nap délutánján Bárdossyné felkérte Ernőt, kísérje el őket a hegyi kápolnához. A kis karaván hat tagból állott. Elöl ment Margit mosolygó, vidám arcczal, karját a társalgó-nő karjaiba fűzve s velök volt Konkoly Győző, fiatal orvos. A második csoportot képezték a szép özvegy asszony, Ernő s a falu kedves plébánosa. Ernő nem tudta magának megfejtetni e szokatlan kirándulás okát; ez volt az első eset, hogy Bárdossyné vendégeket hívott meg. Tán az egész uton e felett töprenkedett volna, ha a kedélyes plébános be nem vonja erőszakkal a társalgásba s nem kényszeríti, hogy jogász élményeit mesélje el. Ez s a fiatal özvegy kérő tekintete felrázták Ernőt komolyságából s régi modora szerint, a jogász élet érdekes anecdotáival fűszerezte az ut fáradalmait. Jutalma volt a szép özvegy ragyogó bogár szeméinek tekintete, mely folyton az elbeszélő arcán pihent s a célnál az özvegy forró, hálás kézszeritása. Bizonyára sejtette Bárdossyné, hogy nagy küzdelmébe került Ernőnek az elbeszélés.

A mint a kápolnába bementek, meglepetés várt a kis turista csapat egy részére s különösen Ernőre. Az oltárt új, gyönyörűen himzett terítő fedte, az oltárképet, mely a boldogságos, megdicsőült, égbe emelt

szűz Anyát ábrázoló, műzsléssel egybeállított rózsafűzér környezte, tiz-tiz fehér rózsza után egy-egy tűzpiros thearózsza s a rózsákat égkék nefelejts vette körül. Az oltártól jobbra fehér lepellel leborított kép csüngött. A plébános leemelte a lepelt: a kép szent Margitot ábrázolta, a mint a királyi hölgy felajánlja koronáját, szívét, életét égi jegyesének.

Bár a képen meglátszott, hogy kezdő esetje alól került ki, de minden vonás ihletett művészi tehetséggel bíró kézre vallott.

Ernö a kápolna oszlopához dőlve, bámulta az egészet. Tudta jól, kitől jó mindez, tudta, hogy Margit valóságos, nemes szívének nyilvánulása ez; szemei lázas tüzben égtek, mozgott előtte minden tárgy, nem látott semmit, csak azt a liljomarczot, mely édes boldogságtól sugározva, esedezett az egek Urához; azokat a zaphir szemeket, melyek bájos szendességgel nyugodtak a boldogságos Szűz képén, tőle esdve kegyelmeket. Ernő is önkénytelenül borult térdre s bizton állíthatjuk, egész életében nem imádkozott buzgóbban, mint e percekben. — Midőn a társaság e lélekemelő jelenet után távozott a kápolnából, Margitnak úgy a plébános, mint Konkoly Győző, a fiatal orvos, minden hízeltől ment bámulat nyilatkozataikat fejezték ki. Majd Margit, kinek arczára a dícséret szava vérpiros foltot karczolt, Ernőhöz ment, ki a hegyormánál az elterülő vidéket szemlélte s szakadozott, zavart hangon szólította meg:

»Ugy-e bár, nem haragszik Ernő, hogy tudta nélkül festettem e képet, de magát akartam vele meglepni.«

(Folytatása következik.)

A ravasz harangozó.

— Humoreszk. —

A felekezeti világvárosban, Londonban James Thick és William Steep, két új secta prédikátora hosszabb idő óta perpatvarban álltak egymással. Miután mindegyikük azt hitte, hogy csupán és kizárólag ő van a tiszta és igaz evangélium birtokában, egyik sem mulasztotta el a másikat pellengérezni s híveit tőle óvni. Gyakran heves vitatkozás folyt köztök s nem egyszer oly kifejezéseket használtak egymás ellen, melyeket hasztalan keresnénk az illettan hasábjain; még nejeik is ellenfeleknek tekintették egymást s barátjaik körében mindenféle czimekkel illették nem egyszer egymást.

Thick, mielőtt nejét született Shoking Elmiret elvette, gyöngédségében azon nyilatkozatot tette, hogy ő, tudniillik Elmire bájoló teremtmény és választottja örömmel elhítte ezt neki. Thick ezt a nézetet később persze nem vallotta többé magának. Elmire azonban értett hozzá nem csak egy férfinak életét elkészeríteni, hanem az ellenfeleketnek is elég bosszuságot és kellemetlenséget tudott szerezni. Ily ellenféllel Steep szelid neje, Ophelia nem birt megküzdeni: nem sokára beteg lett és szép esőndesen a másvilágra költözött. William Steep azonban ezen pillanattól fogva ellenfeleiben egyszerűs mind nejeinek gyilkosait látta és szent kötelességének tartotta kettőzött erővel harcolni ellenök. S hogy valóban nem volt hanyag kötelességének teljesítésében, erről mindenki meggyőződhetett, ki egyszer azon sze-

rencsében részesült, hogy jelen lehetett az ő vasárnapi szónoklatán. Ez nem tarthatott így hosszú ideig, s a katasztrófa nem is maradt ki.

Egy délután, május hó utolsó napjaiban, Steep gondolatokba mélyedve sétált a gyönyörű Hyde-parkban. Hirtelen egy barátságos »Jó estét, tisztelt collega!« verte föl elmélkedéséből. Maga előtt látta James Thicket szeretetreméltó oldalbordájával, ki férjének üdvözlését egy bájos bókkal kísérte.

— Micsoda? Collega? felelé Steep s megfordult, hogy a gyűlölt ellenfél közeléből meneküljön; azonban Thicketnek meglehetősen hangos megjegyzése: »Hah! nézd csak, Elmire, így menekül Uriel fia az erő férfiatól!« arra bírta, hogy visszaforduljon, nehogy gyávának tartassék. Méltóságteljesen megállt a házaspár előtt s büszke önérzettel kijelentette, miszerént kész az igazság éles kardjával minden szőrszálhasogatásukat tönkre tenni.

— Engedelmevel, nagy tiszteletű uram, felelé Elmire, a fölvilágosodott nő, tudok egy javaslatot, mely a vitát barátságos módon meg fogja oldani. Hallja, mit sugall nekem a szellem, mely soha sem hiányzik az igazhívőnél. Heves szövtátnak nem szabad történnie, csak jelekkel fog az egyik két fontos vallási kérdést tenni, s csak jelekkel fog a másik azokra felelni. Döntse el a sors, hogy ki tegye föl a kérdéseket! Ha a kérdezett meg tudja oldani a kérdéseket, ő lesz győztesnek nyilvánítva s az ellenféltől kap öt fontot; ellenkező esetben ő vesztes s fizessen a győztesnek ugyanoly összeget!

Ezen javaslatot mindkét prédikátor kissé furesának találta, mindazáltal sokáig nem gondolkozhattak; mert a míg Elmire nem nagyon halkán adta volt elő indítványát, a három szép lélek körül egy kis csoport gyülekezett s minthogy egyik sem akart a másiknál gyengébbnek látszani, a tervet habozás nélkül elfogadták.

Steep egy kis bibliát húzott ki zsebéből — »az én talizmánom, jegyzé meg, melytől soha sem válok meg!« — Elmire egy gombostűt vett ki shawljából s nyájás mosolygással oda nyújtotta a nagy tiszteletű urnak, ki először szurt a könyvbé s a végzetes helyen első betüként az »o«-t találta. Remény és félelem között adta át a gombostűt Thicketnek, ki szintén szurt egyet s diadalmasan a »h«-t proklamálta az átszurt helyen első betűnek. A kérdéseket tehát Thick tehette s azokra Steepnek kellett felelni. A döntés napjaul a nyolczadik napot állapították meg, melyen a két részről való tanúkkal a Thick hitközségének tanácskozási termében fognak összejönni.

— Tehát a viznylatásra a jövő esütörtökön! köszöntöttek Thick és élettársa.

— Viznylatásig! felele némileg kislelkűen Steep, ki már morgott, hogy ily megállapodáshoz adta beleegyezését.

A megtörtént dolgon azonban már nem lehetett változtatni; adott szavát nem vehette vissza, ha csak azt nem akarta, hogy magát előre legyőzöttnek nyilvánítsa. Steep tehát a felett elmélkedve, hogyan tiporja le ellenfelét, még komolyabb gondolatokkal távozott a Hyde-parkból, mint a milyenekkel oda ment volt.

(Folytatása köv.)

TÁRCSA.

A katolikus egyház Egyiptomban.

A „Die katholischen Missionen“ című jeles folyóirat érdekes cikket közöl a katolikus egyház állapotáról Egyiptomban, mely részletesen megismerteti szentegyházunk ottani viszonyaival. Mindenki kinek Egyiptomban rokonai, barátai vannak s minden keresztény élénk aggodalommal s jogosult félelemmel néz az események elé, melyek ott napról-napra aggasztóbb mérvben fejlődnek. Komoly és következményeiben kiszámíthatatlan háboru tört ki, mely igen könnyen irtóháboruvá lehet minden idegen iránt, ki Egyiptomban lakik. Nekünk katolikusoknak is vannak barátaink s nagy közös érdekeink Egyiptomban: a mi hittestvéreink, a hitküldérek, a szerzetesházak és számos nagyszerű missziointézetek, melyeket a katolikus világ tart fen szeretetadományából. Mily sors vár reájok, ha az izlam fanatikus hívei irtóháborut hirdetnek a keresztények ellen? Egyedül a jó Isten tudja, kinek kezébe van sorsuk letéve; emberileg véve azonban aggodalmunk nagy. A mit negyven évi áldozatok és erőfeszítések létrehozta, azt a háboru rövid időn megsemmisítheti. Rövid áttekintés a kath. egyház viszonyai felett Egyiptomban. Tájékozni fog bennünket s részvétünket és imáinkat Isten országának ezen részéért a veszély órájában meg fogjuk kettőztetni.

Tudvalevőleg Egyiptomnak első keresztény egyháza már az első századokban az eretnység és a katolikus egységtől való elszakadás karjaiba dőlt; büntetésül ezen hűtlenségért Isten a szerencsétlen országot az izlam igájába hajtotta. Az egyiptomi egyháznak még csak egy kis maradéka áll fenn ma, mintegy 150,000 kopt egy schismaticus patriarcha s tizenkét szintén schismaticus püspök alatt. Ezekhez járul körülbelül 25,000 szintén schismaticus görög, örmény, syriai s kevés chaldaei. A koptok közül vagy 12,000 a katolikus egyház híve; ezek képezik a reformált franciscanusok vezetésére bizott kopt apostoli vicariátust; az apostoli vicarius Kairóban lakik. Mintegy 4000 görög (melchiták) hasonlóképen visszatért a katolikus egység kebelébe; ezek számára állította föl az apostoli szent szék a görög-egyesült patriarchatust. A többi keleti szertartások hívei bevándorlottak. Ezek közül az örmények fele (körülbelül 2500) a katolikus egyházhoz tartozik; egy érsekséget képeznek, mely a ciliciai patriarcha alá van helyezve. A syriaiak, mintegy 7000, az antiochiai patriarcha vezetése alatt állanak s valamennyien összeköttetésben vannak az apostoli szent székekkel; szintegy a 800 maronita, kik a libanoni maronita patriarcha vezetése alatt állanak. Egyiptom egyesült katolikus községei e szerint mintegy 26,000 lelket számlálnak, míg a szakadárok száma hétszerannyit tesz.

Bennünket azonban főleg az egyiptomi latin szert. egyház érdekeli. A katolikus missziók eredetileg a szentföldi franciscanusok vezetése alatt állottak. 1837-ben XVI. Gergely pápa külön apostoli vicariátust állított föl s a szent föld volt guardiánját, Salerno Perpetuust nevezte ki első apostoli vicariusnak. Jelenleg msgr Anaclét Chicarot, a minorita rendből, emesai címz. érsek foglalja el ezen állást, s egyszersmind az apostoli delegatiót Egyiptom és Arábia számára.

Az első segédesapatokat az apostoli vicarius Franciaországból kapta: ezek lazarisza atyák voltak, kik 1840 óta a franciscanusokkal együtt a lelkeszkedést Alexandriában megosztották. 1844-ben érkeztek az irgalmas nénék s Alexandriában előbb kórházat, majd szegényiskolát alapítottak. Az egyiptomi pasák a keresztény szeretet ezen angyalait különös oltalmokba fogadták,

ugy, hogy a nép elnevezte őket »a pasa leányai«-nak, vagy a »pasa orvosai«-nak. A fiugyermekek oktatására a szentferencziek meghívták a derék francia iskolatestvéreket. Ezek 1847-ben nyitották meg Alexandriában intézetüket 3 osztályllyal és 120 növendékkel; 1849-ben ezen intézetet egy ugynevezett feltáptintézetrel már tetemesen meg kellett bővíteni. Később a lazariszták is nyitottak egy tanintézetet; e mellett az iskolatestvérek iskolái virágoztak s folyton gyarapodtak; szintegy a szent Vincze leányainak jótékonyági- és tanintézetei. A bátor példát gyorsan követték más szerzetes rendek is. A jó pásztorról nevezett apácák (Angersből) már 1849-ben Kairóban egy szerény zárdácskát alapítottak. 1854. február 15-ikén az iskolatestvérek Kairóban is megkezdtek áldásos tevékenységüket. Said pasa a muzulmán-negyedben egy telket ajándékozott nekik s ezenkívül 24,000 franknyi pénz-segélyt. 1860-ban olasz clarissák telepedtek le Kairóban; 1863-ban már 14 nővér 3 iskolában 100 leány-növendéket oktatott és 70 árvaléányt gondozott. Ugyanazon évben az iskolatestvéreknek Kairóban már 142 növendékök és 80 bejárójuk volt, kiknek tanítását 18 iskolatestvér vezette, míg az alexandriaiban 32 testvér 330 növendéket és 260 bejárót oktatott. Szintén 1863-ban érkeztek Egyiptomba szent József leányai s zárdákat alapítottak Kairóban betegápolásra, míg a jó pásztorról nevezett nővérek Port-Saidban és Suezban új iskolákat és irgalmassági intézeteket alapítottak. Általában a hatvanas évek és a Suez-csatorna nagyszerű kiépítése a vallásos intézetek gyors fölvirágzásának korszakát képezik Egyiptomban. 1867-ben msgr Combini Ó-Kairóban középafrikai nehéz vicariatusa számára két intézetet alapított. A finőveldeinek már 1871-ben 21 néger-növendéke volt 8 áldozár és 4 laikus testvér vezetése alatt, a leány-növendéiben pedig 6 szerzetesnő és több fekete tanítónő 42 néger leánykát tanított és ápolt. Az utolsó szerzetesrend, mely legújabb időben ment Egyiptomba, hogy a szent atya óhajlásának megfelelőleg, részt vegyen a koptok közötti missio munkájában, a jézustársasági atyák. Ezek 1880-ban 12 semináriumi növendékkel és 43 bejáróval, kik mind kopt szertartásnak voltak, egy papnőveldeit nyitott, míg másrésről a koptok közt népmissziók kezdtek működni. Alexandriában is alapítottak a jezsuiták folyó év kezdetén egy rendházat.

(Folytatása következik.)

A Yosemite-vizesés.

Nyájas olvasóink közül talán sokan még nem hallottak róla; pedig e rövid leírásból látni fogják, hogy érdemes vele megismerkedni. Californiába vezetjük, a csodák hazájába, hol közel a föld felületéhez a kincskereső gazdag aranybányákra bukkannak; hol nálunk ismeretlen magasságra s terjedelemre nőnek a fák. Egykor az indiánok békés hona volt. De mióta a fehér ember megtalálta, nyomról nyomra kiszorítja az őslakókat. Az indiánok földjeit, rétjeit földülta, hogy kincsszomjának tegyen eleget. Az őslakók pedig, hogy megboszulják magukat, az éj csendében elhajtották juhnyájakat, lovaikat, bivalyaikat.

E rablások mindig gyakoribbá váltak. Az ott megtelepedett fehér emberek szövetkeztek, hogy az indiánokat fölkeressék bűvhelyeiken és visszafoglalják elrablott jószágaikat. A hegyek mentében haladtak előre. Majdnem áttörhetlen bozóttal, a legmeredekebb mélységekkel találkozottak. Majd mély, feneketlennek látszó szakadékokhoz jutottak, melyben vad hegyi folyam iszonyú sebességgel folyt. Egyszerre óriási kúpok közt elvesztették az utat. A legnagyobb erőfeszítéssel oldalt megmászván a sziklákat, sűrű erdőszéggel benőtt magas síkra jutottak. Azon reményben,

hogyan az elveszett nyomot ismét megtalálják, tovább mentek, midőn egyszerre óriási lejtő széléhez jutottak. A legtapasztaltabb hegyászok ilyent még nem láttak.

Mélyen, oly mélyen, hogy a mélységet lehetetlen volt csak megközelítőleg is meghatározni, gyönyörű vidék terült el. Nem volt ez völgy, mert oldalai függőlegesen meredek voltak, túlnan sötétszürke sziklakkal. Lenn buja fű, közben pompás fenyűfákkal. Nem mondhatták azt sem torkolatnak, sem völgynek, sem mély-útnak, sem szakadéknak; új, csodálatos világ vala az, ész megdöbbentő óriási sziklakkal beszegélyezve.

Midőn embereink ezen új világot szemügyre vevék, mindig bámulatgerjesztőbb látványok nyíltak meg előttök. Láttak roppant magasságból lezuhanó víz-eséseket, a közbeeső sziklákon millió és millió sugárra törve, majd egyik természetes víztartóból a másikba átszökelve.

De láttak egyebet is, mi a számító európaiakat még inkább érdekelte. A ritka szép legelőkön ellopott szép jószágok legelésztek. E tündérvidékhez kell utnak vezetni; de azt megtalálni volt a nagy földadat. A látványból új reményt merítve, hozzáfogtak a kereséshez. Megvizsgálták a meredély minden részét, de sehol sem mutatkozott lehetőség a lebecsátkozásra.

Beállt az éj. Reggel folytatták a vizsgálódást. Követték a mélység felé tartó víz folyását; de a víz oly szédítő meredélyen zuhant le, hogy nagy bátorság kellett csak le is tekinteni. Ismét elmúlt egy nap anélkül, hogy céljokhoz közelebb jutottak volna. A meredély szélén mérföldekig haladtak; oly helyre akadtak, hol a lejtő kevésbé volt meredek, s helyenkint fákkal benöve. Ezen lebecsátkoztak. A lejtő mindig járhatóbbá lett, s végre több órai leereszkedés után a völgy aljára értek.

Nem nagy távolságban azon helytől, hol a mélységbe becsátkoztak, roppant magasságból a sziklafalon háromlépcsőzetes esésben visszuhatag ömlött le. Szemmérték szerint azt mondták, hogy a víz legalább is ezer lábnyi magasságból zuhan le.

Ezen érdekes és nem minden veszély nélküli expeditio szerencsés befejezése után a fehérek otthon leginkább azzal dicsekedtek, hogy mily óriási, addig ismeretlen víz-zuhatagra bukkan-tak, mely legalább is ezer lábnyi magasságból szakad le a mélységbe. »Lehetetlen!« volt a hitetlen hallgatók észrevétele. De azóta szakértők pontos méréseket eszközöltek, s úgy találták, hogy a magasság nem ezer, hanem kétezer hatszáz láb; tehát a világ legnevezetesebb zuhataga, mert az eddig annak vélt Niagara esése csak 160 láb, s így amazzal össze nem hasonlítható.

Amaz óriási visszuhatag neve Yosemite. Ma már hozzá jó utak vezetnek, s alant közelében az utasok kényelmére vendéglők épültek.

RÖVID HIREK.

* **Pápai kitüntetés.** Nogáll János fölsz. püspök s kano-nok ur ő méltóságát, mint a »Nagyvárad« írja, közelebb jeles kitüntetés érte. Ő méltósága ugyanis egyik újabb munkája »Az Úrangyala« diszes példányát megküldé XIII. Leo pápa ő szent-ségének, s a szent atyához intézett feliratában jelezte munkájának tartalmát s irányát. Erre ő Szentsége »proprio motu« kinevezte a tudós szerzőt a szent Tamásról nevezett római bölcsészeti Aka-démia tagjává s e napokban megküldette neki ritka megtisztel-tetése oklevelét.

* **Eperjesen** a Stefánia főhercegnő ő fensége nevét viselő nőnövelde f. hó 4-ikén ő excellentiája, Schusztér Konstantin kas-sai püspök m, az intézet nagylelkű alapítója által ünnepélyesen

fölszenteltetett. Ő excellentiáját Kendén Sáros megye főispánja. Eperjesen pedig a város határánál a polgármester üdvözölte. A nagylelkű főpásztor azon 150,000 forintot, melyet az intézet alapítására fordított, ez alkalommal ujabban 40,000 forinttal pótolta, mely összegnek évi kamatai az intézet örökös fentartására fog-nak szolgálni. A kitünően berendezett és felszerelt nőnövelde az angol kisasszonyok vezetésére van bízva.

* **Lönhart Ferencz** erdélyi püspök ur ő méltósága Piski község számára, hol 1000 lélek lakik, 5000 forintért 14 holdnyi beltelket vásárolt, hogy azon templom, paplak és iskola építtessék.

* **Egyházi kinevezések.** Dr. Barts Ferencz címz. prépost és örkanonok a károlyfehérvári székes-káptalan nagyprépost-jává. — Szabó Vilmos atalai plébános alesperes, valamint Fehér József sümegi plébános a veszprémi székesegyház tiszteletbeli kanonokjaivá nevezettek ki.

* **Venosz Imre** cz. püspök, székesfehérvári nagyprépost f. hó 3-ikán jobb létre szenderült. Az ő. v. f. n.

* **A Mária Valeria** főhercegnő ő fensége nevét viselő r. kath. nőnevelő-intézet részére Mármaros-Szigeten, mely szent Vince leányainak gondos vezetése alatt áll, épületet emelnek, mert eddig bérházban volt kénytelen magát meghuzni. Az ügy élére lelkes férfiak állottak, minthogy azonban nem áll elég pénz rendelkezésükre, hogy a kitűzött cél önerejükből megoldhassák, a pénzügyminiszterium engedélyével jótékony sorsjátékot rendeztek. Szerkesztőségünknek is beküldetett elárúsítás végett 20 darab sorsjegy. Felhívjuk rá tisztelt olvasóinkat s a kath. nevelésügyi barátait, s bizalomteljesen kérjük, hogy ezen jótékony sorsjátékot pártfogásukba venni méltóztatnának. Azon felül, hogy csekély áldozatukkal lehetővé téve az apácák vezetése alatti intézetnek állandósítását, ez által úgy katolikus, mint culturalis és nemzetiségi szempontból hazafias és nemes szolgálatot teljesítenek. — nem megvetendő, értékes nyeremények reményével is kecsegtethetik magukat. Az összesen 5000 frt. értékű 163 nyereménnyel fölszerelt sorsjáték húzása f. évi december 18-ikán lesz. Egy sorsjegy ára 1 frt. o. ért. A kik hozzánk fordulnak, postafordultával megkapják a sorsjegyet.

* **Heiszler József** békei volt uradalmi tisztartónak, ki a békei r. kath. népiskola javára 100 frtnyi alapítványt tett, a vallás- és közoktatásügyi miniszter elismerését nyilvánította.

* **Urbino** városában jövő tavaszra nagy ünnepélyességgel készülnek megülni Rafael Sanzio születésének négy százados évfordulóját. Bizottság alakult, hogy a város halhatatlan fiának emlék-szobrot emeljenek. * **Halbig János**, a szobrászat híres tanára a müncheni képzőművészeti akadémián, mult hó 28-ikán életének 68. évében szívszélhűtésben elhunyt.

HASZNOS TUDNIVALÓK.

Zöld borsót eltenni úgy lehet, ha a gyöngye borsót héjából kiszedjük, sósvízben hirtelen fölforraljuk, ezután leszűrjük s szétterítjük száritani. Az ekként ismét megkeményedett borsót egész ujig el lehet tartani, ha vászonzacskóban száraz helyen felakaszítjuk.

A fa konzerválása. A fakarókat, kerítéseket stb. főleg azért kenik be kátránnyal vagy olajfestékekkel, hogy a nedvességnek beszívódása, a mivel a fa korhadása rendszeren kezdetét vesz, meggátoltassék. A fa a bemázolás által mindenesetre tartósabbá

válík. Hasonló módon tartósabbá lesz a fa, ha megszenítették a felületét, mi által faszénburkolatot kap, vagy ha vízzel, cement-tejjel stb. vonatik be. Ugyane célra ajánlják a következő keveréket: 2 rész kőszénkátrány, 1 rész fakátrány, felfőzve egy kevés kolofóniummal és 4 rész oltott mézporral keverve. A korhadástól megóvatik a fa továbbá, ha vegyileg ható szerekkel impregnáltatik, ily vegyszerek a vasvitriol, rézvitriol, zinkklorid, higanyklorid, higanyszublimát, konyhasó, faeczet, kátrányolaj, kátránygőz, timsó, viasz stb.

IRODALOM.

— **Fizessünk-e párbért a papnak, a kántornak és a harangozónak?** A kath. magyar nép számára írta Palházi. Eger, 1882. 16-od rétet 32 lap. Ára 10 kr. Népünk párbértartozását évről évre nehezebben fizeti. Ez mily nagy baj, azok, kik a lelkipásztori pályán fáradoznak, legjobban tudják. E baj ellen van hivatva hatni ezen ügyesen írt kis röpirat. 10 példányt szerző 90 krért, 50 példányt 4 frtért ad, ha az összeg előre utalványoztatik. Utánvételi megrendelések nem küldetnek bérmentve. Megrendelhető ft. Luga László érsek-lyceumi nyomdaigazgató urnál Egerben. Néhány száz példány erg. int. is kapható, egy intentiót 23 krjával számítva.

— A „**Jézus szent szívének hírnöke**” című folyóirat szeptemberi füzeté a következő cikket hozza: Paray-le-Monial (Folytatás). — B. Alacoque Margíthoz (költmény). — A mai kor nevelése (Folytatás). — Mellékletül a „Jézus sz. szívének dala korunkban” című munka II. íve.

— A „**Tájékoztató és Egyházművészeti lap**” augusztusi füzeté a következő tartalommal jelent meg: A kath. egyház birtokjoga stb., Montanustól (folyt.). — A munka, Rusticustól. — A szívének szerepe a nevelésben és társadalomban, dr. Steinberger Ferenczről. — Egyházipolitikai áttekintés. — Legújabb pécsi leletek (I. közl.). — A kassai székesegyház leltára 1622-ből (I. közl.) Némethy Lajostól. — Rövid közlemények. — A lelkész-kedő papság köréből. — Irodalom. — Vegyesek. — Ábrák — Műmelléklet: Az alsóthi udvari kápolna belseje.

MINDENFÉLE.

A mi hajdan meg volt tiltva. A középkorban a polgároknak s parasztoznak bizonyos ruhákat viselni s bizonyos ételeket enni tiltva volt azon okból, mivel ezekkel csupán főbbrangok élhettek. IV. Fülöp francia király megtiltotta a polgároknak kocsit tartani, arany ékszereket és drágaköveket hordozni; szörmékből csak némely meghatározott fajokat használhattak. Vendégségeknél polgáriak csak két tál ételt és szalonnás levest adhattak föl vendégeiknek. Angolországban III. Eduárd alatt legfőleg két fogás volt megengedve, mindegyik három tálból, s a rendeletben különösen meg volt említve, hogy füstölt hus külön tál ételnek tekintendő. XIII. Lajos francia király az arany és ezüst cikkekben való fényűzés ellen fordult. Minden, ki három livrenél drágább ilyen tárgyát akart vásárolni, köteles volt erre előbb a királytól engedélyt kérni. Egy 1540. évi rendelet a szörméaruk és aranyszövetek viselését kizárólagosan a királyi család tagjainak tartja fön. III. Henrik még az aranyozott fából, ólomból, vasból és bőrből készült fényűzési cikkek használatát is megtiltotta.

A francia restauráció idejéből.

XVIII. Lajos alatt mindennap elfogtak egy-egy ál XVII. Lajost.

Egy napon véletlenül, mindenki meglepetésére, egy ál XIX. Lajos jelentkezik. Ez furfangosabb vagy szellemesebb volt mint a többi. Midőn kérdezték tőle, hogy mi jögon lép föl mint követelő, szerényen ezt felelte:

— Oh, én nem vagyok XVII. Lajos, a király előde, nekem nem kell az ő trónja... én XIX. Lajos vagyok, az ő utóda, s várva trónra léptemet, csupán egy kis zsebpénzt követelek.

Egy kútmester számlája:

A szivattyus kut befagyott csövét megkísérlettem felolvasztani	50 kr.
Elégettem borszeszt hozzá	50 »
Megpróbáltam a csapot megfordítani	1 frt — »
A csapot eltörtem	1 » 50 »
Új csapot csináltam	1 » 80 »

Ugróczy magasztalja a tornázás előnyeit.

— Az egészség fentartására nincs jobb a tornázásnál; edz, megkettőzti az erőt s meghosszabbítja az életet.

— Hiszen atyáink nem tornáztak, jegyzi meg valaki, s mégis . . .

— Az igaz, felel Ugróczy, ők nem tornáztak, de meg is haltak mind.

HIRDETÉSEK.

Miseruhák és egyházi szerek

gyára.
Rimai katolikus ritusban.

Miseruhák, dalmatikák, pluviálék, albák, rochetek, zászlók, lobogók, Monstranzok, kelyhek, ciboriumok, füstölők, lámpák, gyertyatartók, chinapróba-ezüstből,

Pontificale-eszközök

a leggazdagabb szerelésig.

ZAMBACH és GAVORA

Budapest, *váci-utca 17. szám.*

Ő Eminentiaja a bibornok Magyarország Herceg Primásának szállítója.

Megrendelések a legrovidebb idő alatt pontosan eszközöltetnek.
Nem tetsző tárgyak kicsérletnek. 18-52

P. Weninger X. F. Eredeti, rövid s gyakorl. szt. beszédek az év minden ünnepére. Ára bérmentesen küldve, (ha az összeg utalványoztatik) — 95 kr.

P. Weninger X. F. Eredeti, rövid s gyakorlati szt. beszédek az év minden vasárnapjára. Ára bérmentesen küldve (ha az összeg utalványoztatik) 1 frt 5 kr. Kaphatók Egerben, Szolcsányi Gyula könyvtárusnál. 15-15

Kiadja a **Szent-István-Társulat** (Lövész-utca 13-dik szám.) — Felelős szerkesztő: **Ágoston Antal.**

Budapest, 1882. Nyomatott az Athenaeum r. társ. nyomdájában (Ferenziek-tere Athenaeum-épület).